

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

30 april 2003

ONTWERP VAN DECREET

houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2003

BIJLAGE

MiNa-Raad

Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen

Openbaar adviesorgaan ten behoeve van de Vlaamse regering

Vlaams Parlement
De heer Norbert De Batselier
Voorzitter van het Vlaams Parlement
1011 Brussel

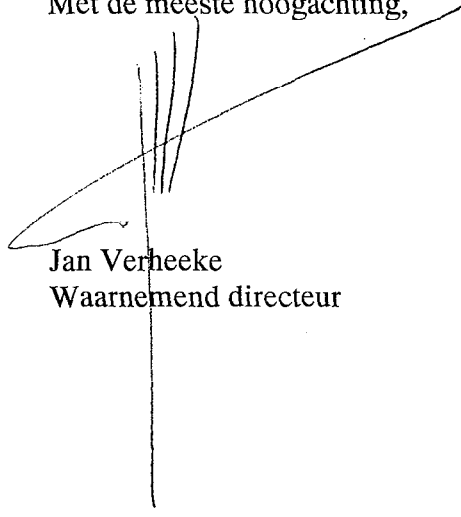
Datum: 12 mei 2003
Ref.: 03.04/K2/M6/03/390
Betreft: advies ter info

Mijnheer de Voorzitter,

Hierbij zenden we U het advies van 8 mei 2003 over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2003.

We hebben moeten vaststellen dat de Vlaamse regering het voorontwerp van decreet reeds goedgekeurd heeft zonder evenwel voorafgaandelijk kennis te nemen van het advies van de Raad. De Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen hoopt desondanks dat het advies toch nog uitvoerig aan bod kan komen bij de bespreking van het programmadecreet in het Vlaams Parlement.

Met de meeste hoogachting,

Jan Verheeke
Waarnemend directeur

Prof. dr. R. Verheyen
Voorzitter

**MiNa-Raad
Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen**

Advies

van 8 mei 2003

**over het voorontwerp van decreet houdende
bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van
de begroting 2003**

1. INLEIDING

Op 7 april 2003 ontving de MiNa-Raad van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening een vraag tot advies over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2003.

Er werd geen adviestermijn vooropgesteld, maar in het verleden waren alle adviesvragen inzake programmadecreten dringend. Daarom zou deze adviesvraag behandeld worden in de eerstvolgende raadszitting na ontvangst. De Raad werd echter nog voor het uitbrengen van zijn advies verrast door een persmededeling van de Vlaamse regering¹ waarin staat dat het programmadecreet 2003 werd goedgekeurd in zitting van 25 april 2003 '*na advies*' van onder meer de MiNa-Raad. Desondanks formuleert de Raad toch nog zijn opmerkingen bij dit dossier en hoopt hij dat er rekening mee gehouden wordt bij de bespreking van het ontwerp in het Vlaams Parlement.

Het voorontwerp van decreet telt 13 hoofdstukken, 17 afdelingen en 62 artikelen. De MiNa-Raad richt zich op de hoofdstukken "III. Leefmilieu", "XI. Rubiconfonds", "XII Financiën" en "XIV. Compensatie heffingen voor sectoren textiel en wasserijen naar aanleiding van schrapping aftrekbaarheid heffingen in de vennootschapsbelasting". Interessante onderwerpen hierin zijn: vrijstelling van heffingen m.b.t. koude-warmtepompen, tweede circuitwater, sanering bodemverontreiniging gasolietanks, financiering van waterkeringswerken, Eurovignet en compensatie voor schrapping van aftrekbaarheid heffingen.

Het ABVV, de ACLVB, het ACV, de Boerenbond, de UNIZO en het VEV onthouden zich bij dit advies omdat ze over hetzelfde onderwerp in SERV-verband advies uitgebracht hebben.

Prof. Dr. R.F. Verheyen
Voorzitter

¹ Persmededeling van de Vlaamse regering vergadering van 25 april 2003 in kort bestek.

2. ADVIES

2.1. Oppervlaktewateren

[1] **Voorgestelde wijzigingen.** De voornaamste voorgestelde wijzigingen op het vlak van oppervlaktewateren betreffen aanpassingen van art. 35 van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging:

- Een vrijstelling van heffing voor het lozen van grondwater van vergunde grondwaterwinningen wordt verleend vanaf het heffingsjaar 2003 voor het gebruik van koude-warmtepompen indien het gewonnen, niet-verontreinigde grondwater integraal wordt teruggepompt in dezelfde watervoerende laag als waaruit het wordt gewonnen (Art. 28).
- Het invoegen van nieuwe terminologie inzake o.m. leefloon, personen met een handicap (Art. 29).
- In de artikelen 30 tot 32 worden de definities van Q_w en Q aangepast (in de artikelen 35quater §1, 1° en 3° en 35septies van de wet van 26 maart 1971) om de berekening van niet gemeten waterverbruik in de heffingsformule te herformuleren. In het verleden werd het gefactureerde bedrag in € van de drinkwatermaatschappij gedeeld door een deelfactor 1,15. Via een aantal criteria berekende de drinkwatermaatschappij eerst het individueel waterverbruik in m³ (aantal tariefeenheden) en vermenigvuldigde dit met het tarief. In de plaats van dit product in € door te geven aan VMM, zal nu het aantal tariefeenheden doorgegeven worden. Deze waarde is onafhankelijk van eventuele stijgingen van het drinkwatertarief. Zodoende wordt voorkomen dat tariefwijzigingen effect hebben op de heffing.
- Om projecten voor de levering van tweede circuitwater door drinkwatermaatschappijen en openbare besturen mogelijk te maken, wordt de Vlaamse regering gemachtigd om voorwaarden vast te leggen waaraan de projecten moeten voldoen, de procedure vast te leggen en de hoogte van de tussenkomst te bepalen (Art. 33).
- In afwijking op het decreet op het Minafonds ontvangt VMM vanaf juli 2003 een dotatie uit het fonds voor de terugbetalingen in toepassing van art. 35ter, §6 van de wet van 26 maart 1971 en voor de betaling van moratoriuminteressen inzake de heffing op waterverontreiniging en de winning van grondwater (Art. 34).

[2] **Akkoord met het voorstel voor vrijstelling lozingsheffing koude-warmtepompen.** In het kader van REG is de vrijstelling van lozingsheffing voor koude-warmtepompen een positieve maar bescheiden maatregel. De Raad maakt van de gelegenheid gebruik om erop aan te dringen dat via uitvoeringsbesluiten op het CO₂/REG-decreet bijkomende ondersteunende maatregelen worden voorzien teneinde:

- bij te dragen aan de doelstellingen van het Vlaamse Gewest inzake het terugdringen van de CO₂-emissies;
- ermee voor te zorgen dat de reductiedoelstellingen geen rem zijn voor de economische en sociale ontwikkelingen, maar een kans bieden op kwalitatieve groei, werkgelegenheid en een competitief voordeel op (middel)lange termijn.

Vanuit het oogpunt van het waterbeleid ziet de MiNa-Raad geen probleem. In zijn advies van 21 december 1999 over richtinggevende principes voor integraal waterbeleid heeft de MiNa-Raad zich reeds akkoord verklaard met de vrijstelling van grondwaterheffing voor grondwaterwinningen die gebruikt worden voor koude-warmtepompen, op voorwaarde dat het grondwater na doorstroming van de koude-warmtepomp integraal terug in dezelfde watervoerende laag wordt ingebracht. De Raad bestempelde dit als een toepassing van het deltaprincipe waarvoor een veralgemeende invoering onder voorwaarden aanvaardbaar is. Derhalve aanvaardt de MiNa-Raad de vrijstelling van lozingsheffing voor vergunde koude-waterpompen die niet verontreinigd grondwater integraal terugpompen in de watervoerende laag waaruit het werd gewonnen.

- [3] **Verplichting inzake het gebruik van een geijkte watermeter.** De algehele invoering in Vlaanderen van een verplichte debietmeting per domicile op de afname van leidingwater is een voorwaarde om regulerend te kunnen optreden in het huishoudelijk leidingwaterverbruik en bovendien een noodzakelijke maatregel in het kader van het rationeel waterverbruik². Het drinkwaterdecreet legt 31 december 2007 vast als uiterlijke datum waarop in Vlaanderen aan deze verplichte debietmeting moet voldaan zijn. De MiNa-Raad herhaalt dat dit te laat is in relatie tot de verplichting van de kaderrichtlijn water (Art. 9) om er tegen 2010 voor te zorgen dat het waterprijsbeleid adequate prikkels bevat. Zonder debietmeting is immers geen adequaat waterprijsbeleid mogelijk³.

De MiNa-Raad heeft echter geen bezwaar tegen de voorgestelde tussentijdse oplossing om de heffing te vestigen op het berekende verbruik in plaats van op het gefactureerd bedrag en de impact die dit heeft op de definities van Q_w en Q . Voor zover het berekende verbruik een betrouwbare benadering is van de debietmeting, is deze berekeningswijze eenvoudiger en actueler.

Overigens herinnert de Raad eraan dat hij zich in het verleden niet alleen heeft uitgesproken omtrent de algehele verplichting tot debietmeting van de afname van leidingwater maar ook wat betreft het oppompen van grondwater⁴.

²² MiNa-Raad, Advies van 21 december 1999 over richtinggevende principes voor integraal waterbeleid, 1999/28, p. 40/54.

³ MiNa-Raad, Advies van 7 juni 2001 over het voorontwerp van decreet betreffende water bestemd voor menselijke aanwending, 2001/21, p.20/22.

In art. 5.2 van de definitieve versie van het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending (Belgisch Staatsblad van 23 juli 2002, p. 32840) werd aan deze opmerking niet tegemoet gekomen.

⁴ MiNa-Raad, Advies van 8 oktober 1996 over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen

- [4] **Geen te enge interpretatie voor projecten voor de levering van tweede circuitwater.** De MiNa-Raad is voorstander van het gebruik van tweede circuitwater. Hergebruik van water voor laagwaardige toepassingen (tweede circuitwater) situeert zich echter in de eerste plaats binnen het bedrijf (interne recyclage) en vervolgens bij een naburig bedrijf (externe recyclage). De Raad formuleerde deze prioriteitsvolgorde eerder in zijn advies over het afkoppelingsbeleid⁵. Vanuit een bezorgdheid om milieu en natuur is het gebruik van tweede circuitwater zeer belangrijk. Daarom is het noodzakelijk dat de randvoorwaarden voor het bekomen van vergunningen of het verkrijgen van toelagen geen nodeloze hinderpalen opwerpen. Ongetwijfeld zal de kostprijs van de projecten in belangrijke mate de haalbaarheid ervan bepalen.

Vanuit effectiviteitsoogpunt vraagt de Raad ook te onderzoeken in welke mate projecten in gebieden met kwetsbare grondwaterlagen of regio's met een hoge druk op de grondwaterstand, geen prioriteit zouden kunnen krijgen.

Om het gebruik van tweede circuitwater maximaal aan te moedigen moet de kostprijs kunnen concurreren met de prijs van grondwater. Het uitbouwen van het noodzakelijke leidingstelsel voor tweede circuitwater op het openbaar domein verplicht tot het betrekken van overheden of concessiehouders van openbare diensten als tussenschakel tussen producent en afnemer⁶. Omwille van de kostprijs van het tweede circuitwater moet de samenwerking met deze instanties – wat investering en exploitatie betreft – zo efficiënt mogelijk verlopen. De MiNa-Raad stelt vast dat art. 33 enkel gericht is op de drinkwatermaatschappijen en openbare besturen als uitvoerders van de projecten voor levering van tweede circuitwater. De Raad meent dat de maximale efficiëntie niet steeds door drinkwatermaatschappijen zal kunnen geleverd worden. Ook andere (semi)publieke sectoren, zoals de afvalwatersector, zouden een rol kunnen spelen.

Tot slot vindt de MiNa-Raad het betoelagen van overheden voor het uitbouwen van een tweede circuitnet te beperkend. Bedrijven die tweede circuitwater produceren en aanpalende bedrijven die het kunnen afnemen moeten kunnen genieten van dezelfde betoelaging, als stimulans om dergelijke projecten te bevorderen. De MiNa-Raad sluit hiermee aan bij zijn advies over de subsidiëring van bedrijventerreinen e.d. De Raad vroeg in dat advies expliciet dat de betoelaging van werken niet beperkt zou worden tot gronden van het openbaar domein en dat de groep begunstigden en de lijst met subsidiabele werken zouden uitgebreid worden. De Raad stelde dat ook private investeringen met het oog op de verduurzaming van bedrijventerreinen en het vergroten van de

gen tot begeleiding van de begroting 1997, 1996/10e, p.45/33-47.

⁵ MiNa-Raad, Advies van 3 mei 2001 over de verenigbaarheid bedrijfsafvalwater met RWZI-exploitatie, 2001/15, p.11/12

⁶ Wet van 17 januari 1938 tot regeling van het gebruik door openbare besturen, de verenigingen van gemeenten, en de concessiehouders van openbare diensten of van diensten van openbaar nut van de openbare domeinen van de Staat, van provincies en van de gemeenten, voor het aanleggen en het onderhouden van leidingen en inzonderheid van gas en waterleidingen" (Belgisch Staatsblad 6 februari 1938).

ruimteproductiviteit voor betoelaging in aanmerkingen moeten kunnen komen⁷. De Raad verneemt evenwel dat met zijn suggestie geen rekening werd gehouden bij de voorlopige goedkeuring van het ontwerp van besluit door de Vlaamse regering⁸.

- [5] **Herformulering van artikel 29.** Uit de informatie die de MiNa-Raad ontving, blijkt dat de term "levensminimum" de financiële steun is die het OCMW toekent aan behoeftigen die geen recht hebben op een leefloon. Deze uitkering wordt toegekend op basis van de - in de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de OCMW's - voorziene verplichting dat het OCMW aan iedere persoon een menswaardig leven moet garanderen en dus niet op basis van de wet van 2 april 1965 zoals het voorontwerp van programmadecreet voorziet. Bovendien is de term "levensminimum" één van de talrijke termen die zowel in de regelgeving als in de praktijk gebruikt worden om deze uitkeringen te benoemen. De term is bijgevolg niet verkeerd, maar hij zou minstens tot verwarring kunnen leiden. Daarom suggereert de MiNa-Raad dat onderzocht zou worden of in art. 29 de formulering "levensminimum toegekend door het OCMW met toepassing van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de OCMW's" niet beter vervangen zou worden door "financiële steun verleend door het OCMW die geheel of gedeeltelijk door de federale staat wordt ten laste genomen op grond van art. 5 van de wet van 2 april 1965"?
- [6] **Restrictief omgaan met sociale correcties op heffingen⁹.** De Raad grijpt de terminologische aanpassing van de formulering inzake sociale correcties in de wet van 26 maart 1971 aan om nogmaals ten gronde in te gaan op de sociale correcties zelf. Reeds eerder¹⁰ stelde de Raad dat mogelijke sociale negatieve effecten van een heffingssysteem in principe moeten opgevangen worden via geëigende maatregelen buiten het milieubeleid. Enkel in uitzonderlijke gevallen, wanneer bepaalde sociale groepen duidelijk negatief-repressieve effecten ondervinden, kan een selectieve sociale modulering in het heffingssysteem zelf ingepast worden.

2.2. Bodemsanering

- [7] **Voorgestelde wijziging.** In het Bodemsaneringsdecreet van 22 februari 1995 wordt een artikel toegevoegd. Hierdoor wordt degene die gasolie of huisbrandolie in het Vlaamse Gewest in verbruik stelt vanaf 1 oktober 2003

⁷ MiNa-Raad, Advies van 6 maart 2003 over het ontwerp van besluit van de Vlaamse regering houdende subsidiëring van bedrijventerreinen, wetenschapsparken en bedrijfsgebouwen, 2003/15, nog niet gepubliceerd.

⁸ Besluit van de Vlaamse regering houdende subsidiëring van bedrijventerreinen, wetenschapsparken en bedrijfsgebouwen, Brussel, 25 april 2003.

⁹ De MiNa-Raad laat opmerken dat deze opmerking uitsluitend de sociale correctie op heffingen aangaat en dat hij zich daarmee niet uitspreekt over de sociale correctie op tarieven voor afvalverwerking, drinkwatervoorziening enz.

¹⁰ MiNa-Raad, Advies van 6 oktober 1998 over het voorontwerp van decreet betreffende integraal waterbeheer, oppervlaktewaterkwaliteit, oppervlaktewaterkwantiteit, grondwater en watervoorziening, 1998/17, p.43/51.

verplicht toe te treden tot een erkende organisatie die tot doel heeft elke vorm van verontreiniging te saneren die bij de consument ontstaan is ingevolge het op de markt brengen van gasolieverwarming. De voorgestelde regeling kadert in de uitvoering van de milieubeleidsovereenkomst met de bedrijfsfederaties van de stookolieleveranciers. Het is evenwel slechts een tussentijdse oplossing voor Vlaanderen in afwachting van een regeling op federaal niveau. Die regeling komt er pas na de totstandkoming van het nieuwe federale parlement. Een samenwerkingsakkoord met Brussel en Wallonië voor de oprichting van een fonds wordt niet uitgesloten.

- [8] **Vrijbuitergedrag voorkomen.** In zijn advies over de aanpassing van de MBO gasolietanks¹¹ stelde de MiNa-Raad dat de oprichting van een fonds via een samenwerkingsakkoord tussen de gewesten en de federale overheid zijn voorkeur wegdroeg. De praktijk bevestigt evenwel de verwachting van de MiNa-Raad dat het afsluiten van dergelijke akkoorden (te) veel tijd vergt. De MiNa-Raad steunde de uitbouw van een financieringsmechanisme als onderdeel van een aanpassing van de bestaande milieubeleidsovereenkomst. Een oplossing voor Vlaanderen was en is immers dringend nodig. De MiNa-Raad vroeg wel de garantie dat de federale overheid maatregelen zou treffen om vrijbuitergedrag te voorkomen, enz. Met het oog op dit laatste stelde de MiNa-Raad voor om de vrijwillige bijdrage in het koninklijk besluit van 11 oktober 1971¹² enigszins dwingend te maken. Daarin zou de bijdrageplicht als een voorwaarde voor het verkrijgen van een invoervergunning kunnen opgenomen worden¹³. Het nog steeds ontbreken van de bijdrageplicht is een hiaat in de wetgeving.
- [9] **Samenwerkingsovereenkomst nodig.** De MiNa-Raad vindt het goed dat de Vlaamse regering initiatieven neemt die een oplossing zouden kunnen bieden voor dit hiaat in de wetgeving. Maar de Raad merkt op dat dit systeem niet waterdicht is. De term "in verbruik stellen" heeft immers betrekking op de federale wetgeving voor accijnsproducten¹⁴. Producten die overeenkomstig deze wetgeving "in verbruik" worden gesteld in de andere gewesten, maar de facto verbruikt worden in Vlaanderen, ontsnappen aan de verplichting om toe te treden tot een organisatie. Het hele opzet is bijgevolg gemakkelijk en volledig legaal te ontwijken. Om die reden dringt de Raad aan op spoed voor het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst met de andere gewesten waarin de oprichting van een nationaal fonds wordt vastgelegd.

2.3. Het Rubiconfonds

¹¹ MiNa-Raad, Advies van 18 september 2002 over het ontwerp van MBO tot aanpassing van de MBO gasolietanks voor de verwarming van gebouwen – oprichting van het fonds, 2002/34, ...

¹² Koninklijk besluit van 11 oktober 1971 houdende verplichting inzake opslagmiddelen en opslag van aardolieproducten (Belgisch Staatsblad van 31 december 1971).

¹³ Een voorstel van koninklijk besluit in die zin werd op 29 augustus 2002 door de Raad van State (advies 33.901/I/V) zonder rechtsgrond verklaard.

¹⁴ Koninklijk besluit van 29 december 1992 betreffende de algemene regeling voor accijnsproducten, het voorhanden hebben en het verkeer daarvan en de controles daarop, art. 5, Belgisch Staatsblad van 31 december 1992, blz. 27859/27857-27865.

- [10] **Voorgestelde wijziging.** Er wordt een Rubiconfonds opgericht voor de gehele of gedeeltelijke financiering of subsidiëring van werken en onteigeningen voor waterkeringswerken, aanleg, aanpassing of inrichting van overstromingsgebieden en wachtbekkens, uitvoering van waterbeheersplannen conform het ontwerpdecreet integraal waterbeleid. De middelen voor dit fonds zijn in hoofdzaak afkomstig van de opbrengsten van planbaten ingevolge de bestemmingswijziging van een perceel naar bedrijvenszone.
- [11] **De procedure voor de instelling van het Rubiconfonds.** Momenteel ligt een ontwerp van decreetwijziging¹⁵ van de Vlaamse regering voor advies bij de Raad van State. Dit ontwerp houdt rekening met de oprichting per decreet van het Rubiconfonds (Art. 23 & 24) en met het in werking treden van de planbaten: op 1 mei 2003 wat betreft de bestemmingswijziging van een perceel naar een zone bestemd voor bedrijven en op 1 mei 2004 wat betreft de bestemmingswijziging van een perceel naar een zone bestemd voor wonen, recreatief wonen of recreatie. Met voorliggend programmadecreet wordt het Rubiconfonds bijgevolg opgericht.

De passage met betrekking tot het Rubiconfonds werd toegevoegd aan het voorontwerp van decreet nadat dit dossier behandeld werd door de MiNa-Raad¹⁶. De Raad heeft er zich bijgevolg niet over kunnen uitspreken.

- [12] **Planbaten samen nu invoeren.** De Raad vindt het eigenaardig dat de planbaten voor het Rubiconfonds vanaf 2003 ingevoerd worden en de andere pas vanaf 2004. In zijn advies van vorig jaar pleitte de Raad ook tegen verder uitstel van de planbatenheffing. Nu blijkt dat als de politieke wil er is om planbaten in te voeren, het ook kan. Het zou inhoudelijk wenselijk en qua regelgeving eenvoudiger zijn om dan dit jaar meteen alle planbaten in voege te laten treden.
- [13] **Beperkte inkomsten planbaten.** Het decreet Ruimtelijke Ordening¹⁷ stelt dat planbaten als gevolg van het realiseren van nieuwe bedrijvenszones niet verschuldigd zijn wanneer een publieke overheid een bedrijventerrein met openbaar karakter realiseert. Aangezien de meerderheid van de nog te realiseren bedrijventerreinen door een publieke overheid worden gerealiseerd, zullen de inkomsten van de planbaten beperkt blijven.

Met de invoering van het Rubiconfonds worden de planbaten bovendien opgesplitst: het deel van de planbaten afkomstig van nieuwe bedrijvenszones wordt in het Rubiconfonds gestort. Planbaten als gevolg van nieuwe woonzones en re-

¹⁵ Ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening en van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996.

¹⁶ MiNa-Raad, Advies van 24 september 2002 over het voorontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 19 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening en van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 juli 1996, 2002/38, 12 p.

¹⁷ Art. 88, §2, 3° van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

creatiegebieden gaat naar de gemeenten (80%), de provincies (10%) en het grondfonds (10%). Elke gemeente ontvangt een deel dat evenredig is met het aandeel bos- en groengebieden en agrarische gebieden van die gemeente¹⁸. De opbrengsten van de planbaten zijn volgens het decreet Ruimtelijke Ordening bedoeld *“voor het realiseren van een goede ruimtelijke ordening, zoals bepaald in het ruimtelijk structuurplan in kwestie”*. Binnen de logica van het decreet Ruimtelijke Ordening waren de planbaten vooral bedoeld om de verdergaande verstedelijking van landelijke gemeenten af te remmen. Gemeenten met veel open ruimte zouden compensatie krijgen omdat ze in vergelijking met meer verstedelijkte gemeenten minder inkomsten halen uit belastingen van nieuwe inwoners. De oppervlakte woon- en recreatiegebied zal slechts zeer beperkt zal toenemen (cf. ruimtebalans Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen) en dus zullen de inkomsten uit de planbaten voor de gemeenten ook beperkt blijven. Dit kan het open ruimte beleid van vooral landelijke gemeenten hypothekeren. Aangezien het (financieel) ondersteunen van een open ruimte beleid van gemeenten heel actueel blijft, moet volgens de MiNa-Raad het oorspronkelijke systeem van de planbaten behouden blijven, waarbij de gemeenten de planbaten ingevolge nieuwe bedrijvzones ontvangen. Het Rubiconfonds of ruimer gesteld het integraal waterbeleid, moet uiteraard gespijsd worden met andere middelen.

Eén van de pistes die de MiNa-Raad daarvoor volgt, is het invoeren van een regulerende (en dus uitdovende) heffing op alle grote verharde oppervlakten die niet voorzien zijn van een buffering en/of infiltratievoorziening (zoals reeds het geval is in een aantal Duitse regio's). Zulke heffing kan op termijn aanleiding geven tot het “dempen” van de veel te snelle afvoer van regenwater en bijgevolg van de piekbelasting van waterlopen bij hevige regenval. Op die manier wordt de overstromingsproblematiek langs twee kanten aangepakt: enerzijds wordt de piekbelasting van de waterlopen verminderd door de regulerende heffing op niet afgekoppelde verharde oppervlakten, anderzijds wordt met de opbrengst van deze heffing meer bergingscapaciteit gecreëerd.

De MiNa-Raad vraagt zich af of het wel geschikt is om een dergelijk fonds in te stellen via een programmadecreet en niet via de geëigende wetgeving in het kader van integraal waterbeleid, die trouwens volop in ontwikkeling is.

2.4 Eurovignet en kilometerheffing

- [14] **Voorgestelde wijziging.** Met de Bijzondere wet van 13 juli 2001 houdende overdracht van diverse bevoegdheden aan de gewesten en de gemeenschappen werd het Eurovignet een gewestelijke belasting. In het voorliggende voorontwerp van decreet wordt de mogelijkheid van gedeeltelijke teruggave van het Eurovignet aan de Belgische wegvervoerders voorzien indien één van de verdragsluitende partijen beslist om uit het Eurovignetsysteem te treden en een kilometerheffing in te voeren. Dit ten belope van de periodes van gebruik tijdens de belastbare periode van het wegnnet waarop de kilometerheffing wordt geheven.

¹⁸ Art 91 van hetzelfde decreet.

- [15] **Concurrentiepositie vrijwaren.** Deze maatregel wordt ingevoerd om de concurrentiepositie van de Belgische transportsector te vrijwaren tegenover de transporteurs uit het buitenland. Men wil vermijden dat een Belgische vervoerder die over het grondgebied rijdt van een lidstaat die de kilometerheffing heeft ingevoerd, zowel die kilometerheffing als het verplicht jaarvignet moet betalen. Belgische wegvervoerders zijn verplicht een belasting te betalen ten belope van het jaarbedrag, ongeacht de werkelijke tijdsduur of het gebruikte wegennet. Buitenlandse voertuigen kunnen het Eurovignet betalen voor een periode van een maand, een week of een dag. Nederlandse vervoerders bv. betalen voor de dagen van uit- en inreis in Nederland of een ander Eurovignetland.
- [16] **Ook in België een kilometerheffing invoeren.** De Raad is van mening dat met dit programmadecreet een belangrijke kans is verloren gegaan. In plaats van het systeem van het Eurovignet in ons land aan te passen aan een invoering van een kilometerheffing in onze buurlanden, was het volgens de Raad beter om zelf het Eurovignet te vervangen door een kilometerheffing en dus aan te sluiten bij het Duitse systeem. Een kilometerheffing biedt immers tal van voordelen. Via een kilometerheffing kan het meest doeltreffend tegemoet gekomen worden aan het principe van volledige en correcte kostentoerekening zoals overeengekomen in het kader van de Europese duurzaamheidsstrategie (zie punt 17). Met een kilometerheffing kunnen tijd- en plaatsgebonden congestiekosten worden doorgerekend en kan ook gedifferentieerd worden in functie van de milieukarakteristieken van de voertuigen (bv. hun "EURO"-klasse). Een kilometerheffing maakt het ook mogelijk om transitverkeer door ons land op een correcte manier te belasten.

De MiNa-Raad is daarom van mening dat België, net als andere Europese landen, dringend stappen moet ondernemen voor het invoeren van een kilometerheffing. Hiervoor moet een samenwerkingsakkoord tot stand komen tussen de gewesten.

- [17] **Europees kader nodig voor invoeren van een kilometerheffing.** De MiNa-Raad wijst erop dat er nood is aan een Europese kaderrichtlijn voor een doeltreffende invoering van een kilometerheffing in de lidstaten. De Europese Commissie en de Raad van Staatshoofden en regeringsleiders hebben daartoe al verschillende engagementen genomen. Zo stelde de Europese Commissie in haar bijdrage ter voorbereiding van de Europese duurzaamheidsstrategie – een bijdrage die de Commissie als vertrekbasis voor verder beleid blijft hanteren – de invoering voor van een kader voor transportheffingen *"to ensure that by 2005, prices for different modes of transport, including air, reflect their costs to society"*¹⁹. De Commissie wil in 2003 een kader invoeren *"ensuring through the use of intelligent transport systems the interoperability of payment systems for road transport"*.

In de uiteindelijke Europese duurzaamheidsstrategie – goedgekeurd door de Raad van Staatshoofden en regeringsleiders op 15 en 16 juni 2001 in Göteborg -

¹⁹ Communication from the Commission, *A Sustainable Europe for a Better World: A European Union Strategy for Sustainable Development – The Commission's proposal to the Gothenburg European Council*, Brussel, 15 mei 2001, com (2001) 264 final, p. 12.

wordt gepleit voor een *“full internalisation of social and environmental costs.”*
En nog: *“Action is needed to bring about a significant decoupling of transport growth and GDP growth, in particular by a shift from road to rail, water and public passenger transport.”*

2.5 Compensatie heffingen voor sectoren textiel en wasserijen naar aanleiding van schrapping aftrekbaarheid heffingen in de vennootschapsbelasting

- [18] **Voorgestelde wijziging.** Een nieuw artikel 35vicies wordt toegevoegd aan de wet van 26 maart 1971 om de lozingsheffing voor de sectoren textiel en wasserijen voor de jaren 2003 tot 2006 te verminderen. De vermindering is een compensatie voor de schrapping van de aftrekbaarheid van de heffingen in de vennootschapsbelasting. De vermindering neemt af in de tijd. In 2003 moet slechts 70% van de berekende heffing betaald worden, in 2006 is dat 92,5%.
- [19] **Strijdig met het principe ‘de vervuiler betaalt’.** De MiNa-Raad beaamt dat de sectoren textiel en wasserijen – als grote waterverbruikers – sterk getroffen worden door de schrapping van de aftrekbaarheid. Desondanks onderschrijft de MiNa-Raad het principe dat milieuheffingen niet fiscaal aftrekbaar zijn. De fiscale aftrekbaarheid verminderde immers het gedragssturend effect van de als regulerende heffing ingevoerde afvalheffingen, grondwaterheffingen en heffingen op lozing in oppervlaktewater.

De MiNa-Raad is van oordeel dat enkel retributieheffingen die een correcte vergoeding inhouden voor het gebruik van een collectieve infrastructuur of dienst, principieel voor fiscale aftrek in aanmerking kunnen komen. Een correcte retributie houdt in principe ook een vergoeding in voor de kosten van het afschrijven van de investering en voor de exploitatiekosten. Dit zijn kosten die bij “zelfzuiveraars” als bedrijfskosten aftrekbaar blijven.

Dat wil echter voor de Raad niet zeggen dat de huidige afvalwaterheffingen voor lozers op de collectieve zuiveringsinfrastructuur voor fiscale aftrek in aanmerking kunnen komen. Hoewel deze heffing theoretisch wel bestempeld kan worden als een retributie, stelt de Raad vast dat deze retributie vandaag veel te laag is en lang niet kostendekkend voor de financiering van de collectieve waterzuiveringsinfrastructuur. De financiering van de Aquafin-constructie gebeurt ook met opbrengsten uit de – in principe regulerende – heffingen op de lozingen op oppervlaktewater én met middelen uit de algemene middelenbegroting. De (retributie)heffing van de lozers op de collectieve infrastructuur mag fiscaal niet aftrekbaar worden zolang ze niet volledig kostendekkend is en de volledige afschrijvingskosten en exploitatiekosten weerspiegelt, inclusief de kost van de regulerende heffingen die nog moeten opgelegd worden aan RWZI's voor hun restlozing op oppervlaktewater.

De MiNa-Raad is zeker ook geen voorstander van een compensatie van de aftrekbaarheid door een tijdelijke verlaging van de heffing. Een sociaal en economisch beleid kan immers niet ten laste van het milieubeleid gevoerd worden. De Raad heeft in dat verband eerder gesteld dat het gebruik van een

sociaal-economische correctie niet het meest efficiënte middel is om economische distorsies van een heffing te corrigeren. Dergelijke distorsies zouden niet via het milieubeleid gecompenseerd mogen worden door het gebruik van een sociaal-economische correctiefactor in de formule voor de berekening van de waterheffing²⁰. De Raad vindt daarom ook dat de voorgestelde maatregelen niet tot een vermindering van de inkomsten van het Minafonds mogen leiden, maar moeten gefinancierd worden door middelen bestemd voor het sociaal-economisch beleid.

De MiNa-Raad meent dat wellicht meer inventieve oplossingen mogelijk waren zoals het stimuleren en ondersteunen van de sectoren om milieuefficiënt te investeren en zo hoge heffingen te voorkomen.

²⁰ MiNa-Raad, Advies van 6 oktober 1998 over het voorontwerp van decreet betreffende integraal waterbeheer, oppervlaktewaterkwaliteit, oppervlaktewaterkwantiteit, grondwater en watervoorziening, 1998/17, p.48/51.